

مقایسه قدرت عضله چهار سر رانی بین دوندگان سرعتی و افراد عادی غیر ورزشکار با استفاده از دستگاه Kin-Com

دکتر محمد رضا هادیان* (استادیار)، خدیجه اوتدی* (کارشناس ارشد فیزیوتراپی)، دکتر غلامرضا علیابی* (استادیار)، دکتر سعید طالبیان مقدم*
دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

چکیده

مقدمه: با توجه به نقشهای پیشنهاد شده برای عضله چهارسرانی (کوادریسپس) در ثبات و تحرک مفصل زانو در افراد عادی و ورزشکار و اهمیت این عضله در فیزیوتراپی و توانبخشی زانو، در مقاله حاضر به مقایسه میزان قدرت عضله چهار سر رانی در بین دوندگان سرعتی و افراد عادی غیر ورزشکار پرداخته می‌شود.

مواد و روشها: مطالعه بروی ۳۱ زن سالم (۲۰ نفر افراد عادی غیر ورزشکار، ۱۱ نفر دوندگان سرعتی) با استفاده از دینامومتر – Kin Com آنجام گرفت. در مرحله بررسی قدرت، افراد ۵ حرکت فلکشن واکشن تکراری از نوع انقباض کانستربیک و اکستربیک با در نظر گرفتن نیروی Pre-load به اندازه ۲۵ درصد حد اکثر نیروی ایزو متريک عضله چهار سر رانی در دو سرعت ۹۰°/s و ۱۳۵°/s انجام دادند.

یافته‌ها: نتایج حاصل به این صورت بود که قدرت دوندگان سرعتی نسبت به گروه دیگر ($P < 0.02$) در هر دو سرعت بیشتر بود. میزان قدرت انقباض کانستربیک با افزایش سرعت در هر دو گروه کاهش یافته و میزان قدرت انقباض اکستربیک با افزایش سرعت افزایش می‌یافتد. همچنین میزان قدرت انقباض اکستربیک در هر دو سرعت و در هر دو گروه از میزان قدرت انقباض کانستربیک بیشتر بود ($P < 0.02$).

نتیجه گیری و توصیه‌ها: با توجه به نتایج ملاحظه شده در این تحقیق اهمیت تمرینات اکستربیک در دوندگان سرعتی مشخص می‌شود. نظر به اهمیت تمرینات اکستربیک و ارتباط آن با آسبب پذیری و ضایعات ورزشی، نقش آن در فصول قبل از ورزش حین و پس از فصل ورزش اهمیت می‌یابد.

مقدمه

تمرینات، حالات داینامیک و انتقال وزن به تکه گاه نقش دارد. توانایی عضلات اطراف زانو برای بازی کردن نقش دوگانه حرکت و استحکام تحت نایر فاکتورهای بیومکانیکی و فیزیولوژیکی می‌باشد. از نظر بیومکانیکی فعالیت عضلات با تنفس بازوی گشتاور همراه با تغییر وضعیت مفصل تغییر می‌کند. از نظر فیزیولوژیکی

یکی از موضوعات اصلی فیزیوتراپی و توانبخشی مراقبت از ضایعات زانو می‌باشد. در ضایعات زانو، درمان ورزشکاران معادل با توانایی تشخیص، ارزیابی و درمان صحیح می‌باشد. زانو به عنوان یک جزء مهم از زنجیره حساسی است که در ورزش،

ظرفی زاویه مفصل ران در راه رفتن بین $+20^{\circ}$ و -20° در دویden بین $+35^{\circ}$ و -35° - تغییر می کند (۹)، ولی در اکثر تحقیقات قبلی، تستها در وضعیت فلکشن $90^{\circ}-75^{\circ}$ مفصل هب انجام شده که عملاً چنین دامنه ای از فلکشن در مفصل ران در هنگام راه رفتن یا دویden وجود نداشته (۹) و تأکید Young & Brooks (1995) نیز بر انجام تستها در وضعیت طاق باز و یا نیمه نشسته می باشد. با توجه به اهمیت نکات کاربردی فوق در فیزیوتراپی و ارزیابی مفصل زانو، برای اولین بار در تحقیق حاضر، مطالعه ای برروی قدرت انقباض کانستتریک و اکسٹریک عضله چهار سر رانی زنان دونده ایرانی و غیر ورزشکار در وضعیت فانکشنال مفصل لگن (زاویه 125° بین تن و مفصل ران) و دامنه حرکتی زانو بین $85^{\circ}-15^{\circ}$ فلکشن در سرعتهای $90^{\circ}/s$ و $135^{\circ}/s$ و با در نظر گرفتن حذف عامل جاذبه انجام شده است.

مواد و روشها

این مطالعه به روش مقاطعی در کلینیک توانبخشی هلال احمر و دانشکده توانبخشی برروی دو گروه دونده سرعتی و غیر ورزشکار در محدوده سنی بین ۱۴-۳۱ سال آنجام گرفت. گروه ورزشکار تمام دوندگان زن عضو تیم ملی و گروه غیر ورزشکار هم از بین دانشجویان دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران انتخاب شدند. تعداد داوطلبین مورد بررسی ۳۱ نفر بودند. از این تعداد ۱۱ نفر در گروه دوندگان سرعتی و 20 نفر در گروه دوندگان غیر ورزشکار قرار گرفتند. در جلسه اول؛ ارزیابی کامل از داوطلبین انجام گرفته و افراد پرسشنامه ای را پر کرده و از خطرات احتمالی مثل کوفتگی یا گرفتگی عضلات هنگام تست آگاه شدند. بعلاوه رضایت نامه ای را پس از مطالعه جهت شرکت در این تست امضاء کردند. داوطلبین بر اساس نوع فعالیت در دو گروه دوندگان سرعتی (Sprint Runners) و گروه غیر ورزشکار (Normal Un-trained individuals) قرار می گرفتند. در ابتدا داوطلبین چهار جهت گرم کردن 3 دقیقه دوچرخه زده؛ سپس برروی صندلی دینامومتر Kin - Com (ساخت شرکت Chattexcorp. Chattanooga, TN) نشسته و پشتی صندلی با زاویه 125° (زاویه بین پشتی صندلی و نشیمن گاه) تنظیم گردید. جهت تطابق آناتومیکی محور مفصل زانو با اهرم دستگاه؛ قسمت خلفی کنديل خارجی فمور را به عنوان نشان بر جسته انتخاب کرده ر با مرکز محور اهرم دستگاه در یک راستا قرار داده؛ سپس بندهای ثابت

عملکرد عضلات تحت تاثیر روابط طول - تنش، انواع فیبر عضله و نوع انقباض قرار می گیرد (۱). قسمت اعظم استحکام مفصل زانو ناشی از واحدهای عضلانی - تاندونی اطراف آن می باشد. ضایعات تاندونی - عضلانی مکرراً در ورزشهایی که نیاز به اعمال ماکریم نیرو و توان دارند (مثل دوی سرعت) اتفاق می افتد. در آسیب های زانو باید به شدت میزان ضایعه توجه شود، زیرا می تواند منجر به عدم توانایی مطلوب آن جام فعالیتها شده و به همین دلیل ارزیابی زانو از اهمیت ویژه ای برخوردار است (۲). روشهای مختلفی برای ارزیابی زانو ارائه شده که از جمله استفاده از دستگاه ایزوکنیتیک می باشد. کار برد دینامومتر ایزوکنیتیک در زمینه پزشکی توسط Hislop و Perrine در سال ۱۹۶۷ پایه گذاری شده و در دهه گذشته استفاده از آن عمومیت پیدا کرده است. از این دستگاه بیشتر برای ارزیابی حد اکثر گشتاور و توان عضلات اندام تحتانی و مقایسه بین سمت راست و چپ استفاده شده و اکثر ارزیابی های کلینیکی هم بر اساس این نتایج می باشد (۲، ۳).

مزیت عمده استفاده از دینامومتر ایزوکنیتیک در برنا مهای فیزیوتراپی و توانبخشی، توانایی کنترل دقیق سرعت انقباض و ایجاد حد اکثر لود در تمام نقاط دامنه حرکتی تا حد اکثر سطح ممکن و دادن فیدبک در تمرینات می باشد. در مورد حد اکثر گشتاور تولیدی (قدرت) عضله چهار سر رانی در رشته های ورزشی مختلف اطلاعات کمی در دسترس می باشد (۱، ۴، ۵).

Molzyke (1991) معتقد است که مسئله اساسی در تحقیقات و درمان ارزیابی دقیق قدرت عضلات می باشد و با توجه به این مسئله که قدرت می تواند بطور مستقل تغییر کند (۷)، دانستن مقادیر متوسط نرمال قدرت عضله چهار سر رانی از نظر برنامه ریزی ورزشی و فیزیوتراپی بعد از ضایعات و زمان بازگشت به فعالیت مهم می باشد. عضله چهار سر رانی علاوه بر بازگردان (اکستنشن) زانو، باعث کنترل حرکت استخوان کشک ک در ناودان فمور و ایجاد استحکام مفصل در قسمت قدامی - داخلی و قدامی - خارجی زانو می شود (۷). بنابراین ضعف یا هرگونه اختلالی در عملکرد عضله چهار سر رانی منجر به کاهش عمل اکستنشن و استحکام قدامی - داخلی و قدامی - خارجی در مفصل زانو حین فعالیت های مختلف می گردد.

در بسیاری از مطالعات پیشین بدليل عدم حذف جاذبه؛ نتایج قابل مقایسه با مطالعاتی که حذف جاذبه آنجام گرفته نیست (۹) از

شد. مدت استراحت بین مراحل تست ۲ دقیقه و قوس حرکتی مفصل زانو هم 70° (از 15° تا 85° فلکشن) انتخاب شد.

روش تحلیل داده‌ها

از نرم افزار SPSS برای آنالیز پارامترهای مربوط به قدرت استفاده شد. به علت عدم توزیع نرمال و تساوی پراکندگی جامعه‌های مورد نظر از روش‌های آماری ناپارامتری (Wilcoxon Matched pairs و Mann – Whitney U) استفاده شد.

نتایج

مشخصات نمونه‌های مورد بررسی از نظر خصوصیات آنتروپومتریک در جدول ۱ ذکر شده است. بعلاوه در جدولهای ۲ و ۳ اطلاعات مربوط به حد اکثر گشتاور انقباض کانستრیک (قدرت کانستრیک) و حد اکثر گشتاور اکستیریک (قدرت اکستیریک) عضله چهار سر رانی نشان داده شده است.

کننده در ناحیه لگن و بالای زانو محکم بسته شد. بندهای ثابت کننده ساق به میله اهرم را کمی بالاتر از قوزک خارجی مچ (4 cm) بسته و فاصله بندها تا محور بازوی اهرم دستگاه به عنوان بازوی اهرمی داوطلب در نظر گرفته شد.

پس از آشنایی فرد با نحوه کار، ارزیابی قدرت آنجام گرفت. ۲۵ درصد حد اکثر نیروی ایزو-متریک عضله چهار سر رانی در زاویه 60° فلکشن زانو به عنوان نیروی Pre-load تعیین شده در این حال فرد نیروی فوق را قبل از شروع تست برروی پد ساق اعمال می‌نماید. این مسئله منجر به افزایش تنش اولیه و بکارگیری فیبرها در حد اکثر مقدار خود می‌شود.

برای اندازه‌گیری قدرت (حد اکثر گشتاور)، داوطلب در وضعیت ذکر شده برروی صندلی قرار گرفته و با در نظر گرفتن میزان نیروی Pre-load برای عضله چهار سر رانی ۵ انقباض حد اکثر کانستریک و اکستیریک در دو سرعت $5^{\circ}/\text{s}$ و $90^{\circ}/\text{s}$ انجام داد. بعد از انمام تست، میانگین حد اکثر گشتاور ۳ انقباض میانی به عنوان مقدار مطلوب برای محاسبه قدرت در نظر گرفته

جدول شماره ۱- مشخصات آنتروپومتریک غونه های مورد بررسی گروه

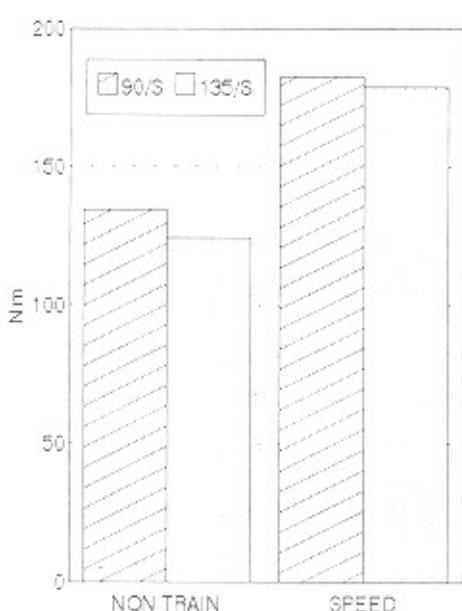
متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
وزن	۲۲/۵	۲/۳۵	۱۷	۳۰
	۱۶۱/۲۵	۷/۳۹	۱۵۰	۱۷۰
	۵۵/۶۵	۷/۹۸	۴۳	۷۱
	۲۲/۳۷	۲/۰۹	۱۷/۷۳	۲۵/۷۴
BMI	۲۰/۶	۴/۹	۱۶	۳۰
	۱۶۶/۶۴	۳/۰۳	۱۵۸	۱۷۳
	۵۲/۰۵	۷/۷۹	۴۵	۷۱
	۱۸/۸۸	۲/۲۷	۱۰/۰۷	۲۰

جدول شماره ۲- میانگین و انحراف معیار (داخل برانز) مربوط به حد اکثر قدرت کانستریک عضله چهار سر رانی (نیوتن - متر) در سرعتهای $5^{\circ}/\text{s}$ و $90^{\circ}/\text{s}$ در گروه $135^{\circ}/\text{s}$

گروه	متغیر	متغیر	متغیر
غیر ورزشکار	MTQC	MTQC	$135^{\circ}/\text{s}$
سرعنی	MTQC	MTQC	$90^{\circ}/\text{s}$

جدول شماره ۳- میانگین و انحراف معیار (داخل پرانتز) مربوط به حد اکثر قدرت اکستریک عضله چهار سر رانی (نیوتن - متر) در سرعتهای $8/90^{\circ}/S$ و $135^{\circ}/S$ در دو گروه

گروه	متغیر	$90^{\circ}/S$	$135^{\circ}/S$
غیر ورزشکار	MTQE	۱۵۱/۰۸ (۳۹/۹۰)	۱۶۳/۲۸ (۴۵/۰۳)
سرعتی	MTQE	۲۰۸/۴۶ (۵۷/۱۶)	۲۱۹/۴۸ (۷۲/۹)

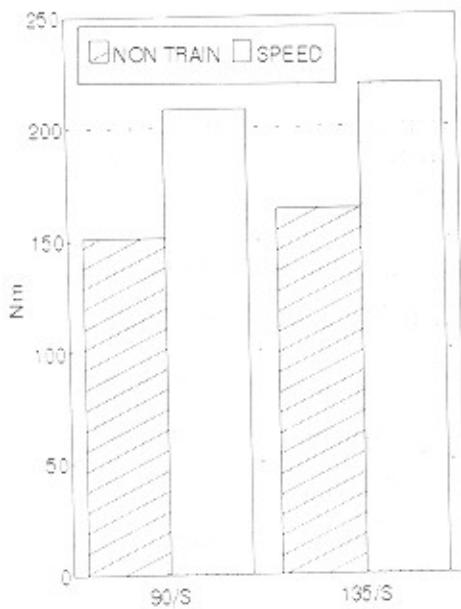

نمودار ۱- مقایسه حد اکثر گشتاور انتقباض کانستრیک عضله چهار سر رانی بین دو سرعت $8/90^{\circ}/S$ و $135^{\circ}/S$ در دو گروه

ب: انقباض اکستریک (انقباض بازشونده):

در گروه دوندگان سرعت قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° نیوتن - متر و در سرعت $8/5$ معادل $135/5$ میلی نیوتن - متر بوده که $5/2$ درصد افزایش را نشان میدهد.

در گروه غیر ورزشکار قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۱۵۱ نیوتن - متر و در سرعت $8/5$ معادل $135/5$ میلی نیوتن - متر بوده که 8 درصد افزایش را نشان میدهد که اختلاف معنی دار ($P < 0.03$) میباشد (نمودار ۳). میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۱۵۱ نیوتن - متر و میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در دوندگان سرعت در این سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۱۵۱ نیوتن - متر می باشد. که $37/98$ درصد افزایش را نسبت به گروه عادی غیر ورزشکار نشان میدهد و اختلاف معنی دار ($P < 0.03$) میباشد. میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در گروه غیر ورزشکار در سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۱۵۱ نیوتن - متر و میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در دوندگان سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۱۵۱ نیوتن - متر می باشد که 34 درصد افزایش را نسبت به گروه غیر ورزشکار نشان می دهد و اختلاف معنی دار ($P < 0.02$) میباشد (نمودار ۴).

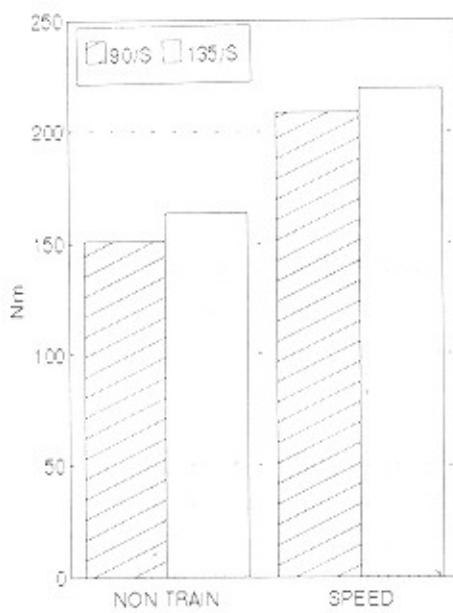
نمودار ۴- مقایسه حد اکثر گشتاور انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی بین دو گروه غیر ورزشکار و دوندگان سرعتی در دو سرعت $8/5$ ۹۰° و $8/5$ ۱۳۵°

ج: مقایسه قدرت انقباض کانستریک (جمع شونده) با قدرت انقباض اکستریک (باز شونده):

در گروه غیر ورزشکار میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۱۵۱/۸۰ و قدرت انقباض کانستریک آن $135/5$ نیوتن - متر بوده که 11 درصد کاهش را نشان میدهد و اختلاف معنی دار ($P < 0.01$) میباشد.

میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۱۳۵/۲۸ نیوتن - متر و میزان قدرت انقباض کانستریک آن $135/5$ نیوتن - متر بوده که $22/8$ درصد کاهش را نشان می دهد و اختلاف معنی دار ($P < 0.0001$) میباشد (نمودار ۵).

در دوندگان سرعت میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۲۰۸/۴۶ نیوتن - متر و قدرت انقباض کانستریک آن $135/5$ نیوتن - متر بوده که $12/3$ درصد کاهش نشان میدهد. میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در سرعت $8/5$ ۹۰° ۹۰/۸ ۲۰۸/۴۶ نیوتن - متر و میزان قدرت انقباض کانستریک آن $135/5$ نیوتن - متر بوده که $18/4$ درصد کاهش را نشان میدهد و اختلاف معنی دار ($P < 0.01$) میباشد (نمودار ۶).

نمودار ۵- مقایسه حد اکثر گشتاور انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی بین دو سرعت $8/5$ ۹۰° و $8/5$ ۱۳۵° در دو گروه

محاسبات آماری انجام گرفت. در هیچ یک از موارد نتایج با تابع ذکر شده بدون تاثیر وزن تفاوتی نداشت.

بحث

مطالعه حاضر حاصل ترکیب چندین پروتکل می‌باشد که در آن سمعی شده آنجام تستها در وضعیت عملی یا کاربردی (Functional Position) انجام گیرد، بعلاوه نتایج مطالعه حاضر می‌بایستی در ارتباط با این متداخن در نظر گرفته شود. با توجه به نکته فوق به مقایسه نتایج تحقیق حاضر و سایر مطالعات می‌پردازیم.

الف: اثر افزایش سرعت بر قدرت انقباض

کانسنتریک (جمع شونده):

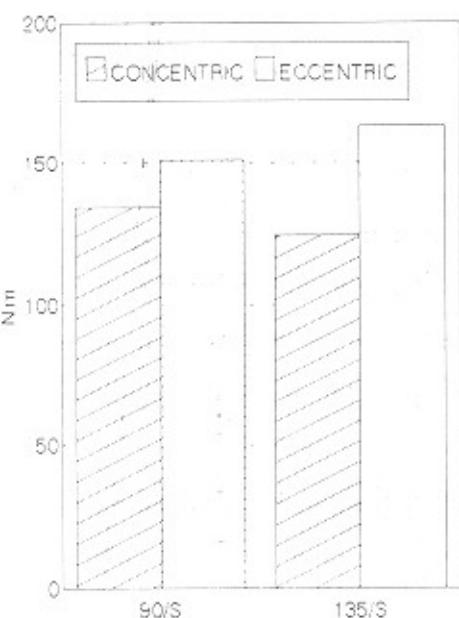
در هر دو گروه با افزایش سرعت از ۹۰°/s به ۱۳۵°/s میزان قدرت انقباض کانسنتریک عضله چهار سر رانی کاهش یافتد. این موارد در تطابق کامل با پافته‌های Perkins و Hemkaran Thorstensson (۱۹۸۴)؛ و Grana و Stafford (۱۹۹۴) (۹)؛ و همکاران (۱۹۷۶) (۱۲) است. کاهش گشتوار متعاقب افزایش سرعت به دلیل کم بودن زمان لازم برای بکارگیری فیبرهای حرکتی، ترکیب فیبر عضله و یا سطح فعالیت عضله می‌باشد (۱۴).

در مطالعه حاضر میانگین قدرت انقباض کانسنتریک عضله چهار سر رانی در دوندگان سرعتی از گروه غیر ورزشکار بیشتر بوده که موافق با پافته‌های Perkins (۱۹۹۴)؛ Thorstensson (۱۹۹۷) (۱۳) می‌باشد. علت بیشتر بودن میانگین قدرت انقباض کانسنتریک عضله چهار سر رانی در دوندگان سرعتی به علت بیشتر بودن تعداد فیبرهای نوع II می‌باشد که در همه سرعتها گشتوار بیشتری ایجاد می‌کنند (۱۴، ۹).

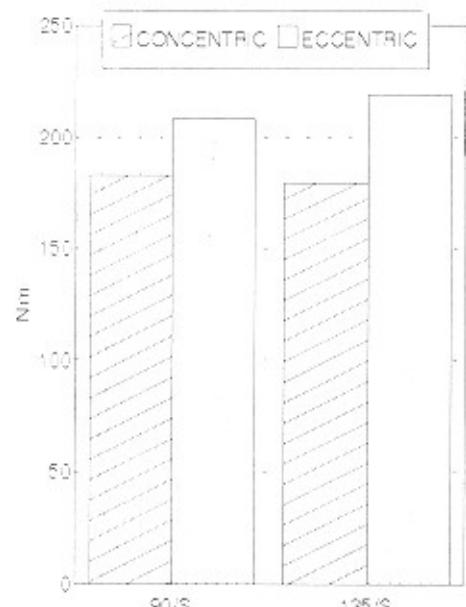
ب: اثر افزایش سرعت بر قدرت انقباض

اکسنتریک (بازشونده):

محققین در رابطه با اثر سرعت بر روی قدرت انقباض اکسنتریک عضله چهار سر رانی نتایج مختلفی را گزارش می‌کنند. اگر چه Worrell (۱۹۸۸) افزایش قدرت انقباض اکسنتریک را با افزایش سرعت زاویه ای مطرح کرده که مطابق با نتایج گروه غیر ورزشکار

شکل ۵- مقایسه حد اکثر گشتوار عضله چهار سر رانی بین انقباض کانسنتریک و اکسنتریک در گروه غیر ورزشکار

نمودار ۶- مقایسه حد اکثر گشتوار عضله چهار سر رانی بین انقباض کانسنتریک و اکسنتریک در دوندگان سرعتی

برای تأثیر فاکتور مداخله کننده وزن بر روی حد اکثر قدرت انقباض کانسنتریک و اکسنتریک عضله چهار سر رانی؛ مقادیر پارامترهای بدست آمده را بر وزن بدن تقسیم کرده و مجدداً

Highgenboten (1991) Ghena (1994) Perkins (1991) و (1994) می باشد، اگرچه Ghena (1991) (1998) اختلاف معنی داری بین قدرت انقباض اکستریک و کانسنتریک عضله چهار سر رانی در سرعت $60^{\circ}/s$ مشاهده ننمود، اما اختلاف در سرعت $120^{\circ}/s$ معنی دار بود.

با توجه به مباحث فوق می توان به نقض مهم تمرینات اکستریک در دوندگان سرعتی که دارای درصد بالای فیبرهای نوع II هستند، پی برد. این نکته حائز اهمیت است که فیبرهای نامبرده آسیب پذیری زیادتری به دلیل ساختمنان اندومیوزیوم کمتر داشته که می باشند به اهمیت تمرینات اکستریک در آمادگی ورزشی، قبل از فصل ورزش، حين و بعد از فصل ورزش توجه ننمود. با در نظر گرفتن این مطالب می توان تا حد زیادی از ضایعات ورزشی جلوگیری ننمود. بعلاوه، همین نکات در موارد پروتکل های توانبخشی بعد از ضایعات اهمیت زیادی دارد (۲۰).

تشکر و قدردانی

هدین وسیله از خدمات اساتید گرامی جناب آقای دکتر حجت... نیکیخت، سرکار خانم شهره جلالی، همکار محترم جناب آقای بهروز عطایاریانی مقدم و سرکار خانم نسرن قطبی تشکر و قدردانی می شود.

Perkins (1991) Ghena (1994) می باشد، اگرچه Perkins (1991) (1994) افزایش معنی دار در میزان قدرت انقباض اکستریک با افزایش سرعت گزارش نکرده اند. Perkins (1994) علت عدم تغییر قدرت انقباض اکستریک را با افزایش سرعت ناشی از مهار عصبی برای جلوگیری از ضایعات میداند. یافته های مطالعه حاضر در مورد قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در دوندگان سرعتی موافق یافته های Ghena (1991)، Perkins (1994) بوده که افزایش معنی داری در میزان قدرت با افزایش سرعت گزارش نکرده اند. میانگین قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی در هر دو سرعت $90^{\circ}/s$ و $120^{\circ}/s$ در دوندگان سرعتی بیشتر از افراد عادی غیر ورزشکار می باشد و این مسئله موافق یافته Perkins (1994) (۹) است.

ج: مقایسه قدرت ها در انقباضهای کانسنتریک و اکستریک عضله چهار سر رانی:

در هر دو گروه میزان قدرت انقباض اکستریک عضله چهار سر رانی از میزان قدرت انقباض کانسنتریک آن بیشتر بوده و این اختلاف قدرت بین دو انقباض در گروه عادی غیر ورزشکار در هر دو سرعت $90^{\circ}/s$ و $120^{\circ}/s$ و در دوندگان سرعتی در سرعت $120^{\circ}/s$ معنی دار بود. این اختلاف معنی دار موافق با یافته های

منابع

1. Norkin- C.C, Levngie- P.K.- Joint structure & function, F.A.Davis Company Philadelphia. 1989; 362-4.
2. Grana and Kalenak. Clinical sports medicine, Saunders, Philadelphia. 1991; 427-55
3. Magee-D.J.- Orthopedic physical assessment, W.B. Saunders Company , Philadelphia 1997; 523.
4. Moffroid-M.T,Whipple- R.H.- Specificity of speed of exercise. JOSPT; August 1990; 12(2): 72-7.
5. Onuoha- A.R.A. Comparison of quadriceps and hamstring functions in college-age students. Physiotherapy; March, 1990; 76(3): 172-6.
6. Molczyk L, Thigpen L.K,Eickhoff J, Goldgar David, Gallagher J.C. Reliability of testing the knee extensors and flexors in healthy adult women using a cybex II isokinetic dynamometer. JOSPT; July 1991; 14(1): 37-41.
7. de Veries H. EMG fatigue curves in postural muscles: A possible etiology for idiopathic LBP.Amer J Phys Med. 1968; 47: 175-81.
8. Macnicol- M.F.- The problem knee, William Heinemann Medical Books , Oxford. 1986-157-9.
9. Perkins- Ch.D,Taunton- J.E,Rhodes- E.C , Clement – D.B. - Comparison of isokinetic con. and ecc. Knee flex/ext torque and ratios – Clin J of Sport Med 1994; 4: 257-61.
10. Hamill- Joseph. *I* Biomechanical basis of human movement, Williams & Willkins, London.1995; 377.
11. Young-N.L,Brooks- Dina. - Effect of hip position on isokinetic knee flexion and extension measures : a pilot study . Physiotherapy Canada; 1995; 47(4): 247-51.
12. Stafford- M.G, Grana-W.A Hamstring/Quadriceps ratios in college football players : A high velocity evaluation. The American Journal of Sports Medicine 1984; 12(3): 209-11.
13. Highgenboten C.L, Jackson A.w, Meske N.B. concentric and eccentric torque comparisons for knee extension and flexion in young adult males and females using the kinetic communicator. The American Jornal of Sports Medicine 1988; 16(3): 234-7.
14. Thorstenson- Alf, Larsson- Lars, Tesch- Per, Karlsson- Jan. Muscle strength and fiber composition in athletes and sedentary men. Medicine and Science in Sports 1997; 9(1): 26-30.
15. Worrell- T.W, Denegar -C.R, Armstrong-Susan, Perrin-David, -Effect of body position on hamstring muscle group average torque. JOSPT; April; 1990; 11(10): 449-52.
16. Worrell-TE.W, Perrin-D.H, Gansneder-B.M,Gieck-J.H. -comparison of isokinetic strength and flexibility measures between hamstring injured and non-injured athletes. JOSPT; March, 1991; 13(3): 118-25.
17. Tredinick-T.J, Duncan-P.W. Reliability of measurements of concentric and eccentric isokinetic loading. Phys Ther;1988; 68:656-9.
18. Ghena-D.R, Kurth- A.L, Thomas-Marla, Mayhew-Jerry -Torque characteristics of the quadriceps and hamstring muscles during concentric and eccentric loading. JOSPT; October, 1991; 14(4): 149-54
19. Onuoha-A.R.A. Isokinetic testing and training with the cybex II + dynamometer. Physiotherapy; November 1990; 76(11): 731-3.
20. Hislop- H,J.Perrine.The isokinetic concept of exercise .Physical Therapy, 1967; 47(2): 114-17.